

неонацисти; з соціальною позицією – екокультурні; із способом життя – „системники” і їх багаточисельні відгалуження; з альтернативною творчістю – офіційно не визнані живописці, скульптори, музиканти, актори, письменники і т.д.

Представники субкультур емо, Straight edge (чітка межа) мають позитивний вплив на духовний розвиток тому що вони ведуть здоровий образ життя і повністю відмовились від алкоголю, тютюну, наркотиків і безладних статевих зв'язків. Представники субкультур хіпстерів і готів мають певний вплив на духовний розвиток, виявляючи свій інтерес до певних творів літератури і кіно. Гопники, скінхеди – найнебезпечніші й найбільш деструктивні субкультури. Вони, навпаки, руйнують внутрішній світ юнаків, налаштовуючи їх на непримиренність, агресію.

Отже, всі субкультури так и інакше впливають на духовний розвиток молоді людини. Позитивно чи негативно залежить від вибору субкультури людиною, від її моральної та психологічної зрілості.

Івахненко О.В.
ХГПА»

ЛЮДИНА І ЇЇ ДУХОВНЕ ЖИТТЯ В ЕПОХУ НАУКИ І ТЕХНІКИ

Сучасна науково-технічна революція суттєво змінила зміст і характер життєдіяльності людини, породивши поряд з обнадійливими для її існування і функціонування явищами чинники, що викликають цілком обґрунтовану тривогу і стурбованість як у пересічного обивателя, так і у спеціалістів: філософів, соціологів, психологів тощо. Вони висловлюють щодо цього різні, часом діаметрально протилежні думки. Одні з них, зокрема так звані «технологічні оптимісти» (Д. Белл, З. Бжезінський, Дж. Гелбрейт та ін.), вважають, що наука і техніка, самі як такі, автоматично перетворять сучасне не облаштоване і незатишне суспільство в суспільство загального благоденства і рівності, класового миру і гуманізму, нових цінностей і нової моралі. Їх опоненти, так звані «антропологічні песимісти» (О. Хакслі, Е. Фромм, М. Хайдеггер, Г. Маркузе), навпаки, вбачали у техніці стихійні демонічні сили, однаково ворожі для будь-якого суспільства, а сам науково-технічний прогрес оголосили «моральною контрреволюцією». І ті, й інші наводять переконливі аргументи, з якими не можна не рахуватись і слід використовувати при вирішенні проблеми сучасної людини і її духовного життя.

Науково-технічна революція, яка нині набирає нових обертів, означає не тільки бурхливий розвиток суспільного виробництва, соціальних процесів, а й загострила проблему людини, смислу її існування, функціонування в нових історичних умовах, які закріпилися в поняттях «постіндустріальне суспільство», «посткапіталізм», «технологічна цивілізація», «інформаційна цивілізація», «культура постмодернізму» або «постпостмодернізму» тощо. Формується нова світова система, нова економіка, політика, мораль, художня

культура; нове складне і суперечливе ціле, в якому дедалі складніше зберегтись і розвинутиись людині.

Однією із небезпек, які несе людині науково-технічний прогрес – її «денатуралізація», відхід від первісної «рідної» природи до створення нею ж за допомогою науки і техніки «штучної природи» – результату перетворювально-практичної діяльності, урбанізація способу її життя і втрата «укоріненості», «коренів» внаслідок інтернаціоналізації життя і міграційних процесів. Бурхливий розвиток науки і техніки, постійне зростання вимог до людини зробили її життя надто стрімким і плинним, сучасне людство перебуває в стані збурення і потрясінь, переворотів і змін, розхитуються стереотипи, порушуються усталене і звичне, триває пошук нових цінностей і форм, які б стали чіткими орієнтирами і опорою в життєдіяльності людини. Наростаюча тенденція до машинізації і автоматизації, збільшуючи продуктивність праці, робить людину все більш залежною від виробничого процесу. Техніка і технологія, примушуючи людину пристосовуватись, ускладнюючи та інтенсифікуючи виробничий процес, роблять її діяльність «заорганізованою» і «зв'язаною», а саме життя набирає рис «загодованості» зовні, а в самих технологіях, на думку відомого польського вченого і письменника С. Лема, завжди закладена небезпека «оголення» інстинктів. Технізація і роботизація несе небезпеку людині вже на генетичному рівні, загрожуючи дегуманізацією і деперсоналізацією.

У зростанні абстрактності, кількості понять, формул, умовних знаків, у надлишку вербального матеріалу, що слугують своєрідними «фільтрами» щодо багатоманітних форм і видів впливу деякі автори вбачають велику біду сучасної людини, одну з причин інтелектуального еклектизму, соціальної пасивності і навіть невігластва щодо досить банальних явищ і процесів. Все більше проникнення в психіку людини раціональних елементів, відхід від емпіричних контактів з явищами дійсності, дії за логікою, що задана засвоєними знаннями, робить людину більш інформованою, але не більш розумною і творчою.

Кадуріна О. Ф.

ХДАДМ

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ КОСТЮМ

Вступ. Наш народ як самобутня нація створив неповторну багатогранну культуру, яка розкривається в різних напрямках творчості. Прикладом вищих проявів художньої і духовної культури народу є традиційний костюм.

Костюм, як ніщо інше, відтворює стиль епохи та сутність буття людини з її фізичними, духовними, психологічними, естетичними прагненнями, певної мірою розкриваючи її творчий потенціал. Багатовіковий колективний естетичний досвід народу має велике значення для розуміння подальших шляхів розвитку української культури її ролі і місця у загальноєвропейському і світовому культурному процесі.